

В памет на свети крал Стефан Милутин

В своето историческо минало сръбският народ е бил верен на православието. Сръбските владетели били известни със своята набожност. Ревностно покровителствали сръбската православна църква. Всички по-важни държавни събития получавали църковно благословение. Особено верен се показал свети крал Стефан Милутин. При него сръбската държава се разширила на юг. Разширил се и диоцезът на сръбската архиепископия.

Стефан Урош II Милутин Неманич се възцарил в 1275 г. и царувал 42 години. Той полагал големи грижи за издигането и благосъстоянието на сръбската църква. По строителство на храмове и пожертвователност за православната църква, той надминал всички свои предшественици.

В Хилендарския манастир на Света гора построил голям и красив храм, също кула за защита на манастира от пиратски нападения с храм на върха ѝ. Подарил на светата обител воденици и имоти.

След една победа на сръбски и византийски войски над турците в Мала Азия, той построил църкви в Йерусалим, Цариград и Солун, страноприемница в Йерусалим за поклонниците славяни.

Той покрил също и своята страна с църкви и манастири, от които най-хубави били Грачаница до Прищина и Банският манастир „Св. Стефан“. Той изпълнил едно дадено обещание – колкото години царува, толкова църкви да построи. Щедри дарения получили от него и манастирите в Македония.

Римокатолическата църква употребила много усилия да спечели чрез уния на своя страна крал Милутин, но не успяла. За голямата привързаност на Милутин към сръбската православна църква говори и фактът, че през време на борбата между него и брат му Драготин, който искал да го свали от престола и да възкачи сина си Владислав, Милутин намерил подкрепа само в църквата, която помирила двамата братя.

Помагайки щедро на манастирите, крал Милутин желал те да бъдат огнища на духовна просвета. В него време архиепископския престол често овдовявал. Той се грижел да бъдат поставяни изпитани лица за архиепископи и епископи. Изборите падали главно измежду отличилите се игумени на Хилендарския манастир.

Св. крал Стефан Милутин починал на 29 октомври 1321 г. Бил погребан в своята задужбина – Банския манастир, днес в Косово и Метохия. Сръбската православна църква го причислила към лика на светиите заради неговата изключителна благотворителност и святост. След Косовската битка, станала в 1389 г., мощите му били пренесени от Банския манастир в близкото рударско село Тренча. Към 1460 г, пък били пренесени от Тренча в София – тогава седалище на румелийския бейлербей. По време на кърджалийските безчинства за няколко години били скрити в Горнобанския манастир „Св. Кирил и Методий“ в Люлин планина.

И днес те се пазят благоговейно в софийската митрополитска катедрала „Св. Неделя“, наричана някога от софиянци и „Св. Крал“. Българската православна църква отбелязва паметта му на 30 октомври.

<https://mitropolia-sofia.org>

Св. мощи са оцелели на пожари и бедствия, на нападения от кърджалии и масовите потурчвания. Поп Пейо описва в житието на Георги Нови Софийски как докато турците се опитвали да го убедят да приеме исляма, той с упование споменава мощите на Стефан

Милутин: *"Ако не вярваш, ела с мен да ти покажа крал Милутин, на име Стефан, който лежи в тоя град, как почива, като че е заспал в ковчега... и вярвай, че той е свет и ние сме свети, защото също така вярваме както и той. Та как можеш да ме учиш да напусна истинската вяра..."* Мощите оцелели дори и когато безбожните комунисти взривили катедралния храм на 10 април 1925 година. През 2006 г. Св. Синод на Българската Православна Църква реши да даде част от мощите на св. крал Милутин на Сръбската църква.

pravoslavieto.com

На 30 октомври Българската православна църква чества паметта на св. крал Стефан Милутин. От седем столетия мощите на сръбския крал-свещец се покоят в столичния катедрален храм, който чества този ден като втори храмов празник.

По традиция на 29 октомври, ден преди празника, в митрополитската катедрала „Св. вмчца Неделя“ бе отслужена архиерейска св. Литургия с преобличане тялото на св. Крал.

След Литургията започна чинът на тържествено преобличане на мощите. Застанали край раката с мощите на св. Крал, духовенството пееше канона на светеца. Раката бе отворена и след като свещенството благоговейно ги целуна, те бяха внесени тържествено в светия олтар, а църковното изпълнение пееше:

„Свети боговенчани кралю Стефане, моли Бога за нас!“- припева на акатиста на светеца, който се чете в храма всеки вторник през цялата година. Внасяйки ги в олтара, мощите бяха поставени върху светия престол, за да се извърши преобличането и почистването им.

След като бе сложена нова риза и одежди, издигнати високо над главите, преоблечени в бели златно-везани одежди / в тях са влажени 5 милиона бода/, светите мощи бяха поставени в рака, която бе понесена от духовниците в литийно шествие.

За първи път тази година, с благословието на Софийския митрополит и Български патриарх Неофит бе направено литийно шествие с мощите на св. Крал Стефан Милутин по софийските улици.

"За първи път бе извършено литийно шествие с тялото на светеца около храма, за да може той да благослови този град, неговите жители и гости, за да даде избавление на всички от всяко зло. Нека с отворени сърца и души отбележим 700 години от Успението на св. Крал Стефан Милутин и да запазим дивен спомен от този исторически момент! Нека с благолепие, с радост и с вдъхновение винаги да пристъпваме към неговите св. мощи и чрез неговите молитви Бог да ни подкрепя и благославя! Св. Крал ни обединява и ни кара да знаем, това че не сме само съседни народи, но и братя в името Христово. Нека това тържество бъде една стъпка за утвърждаване на мира и любовта между двата ни народа, за да просперираме заедно в името Господне!" - каза в словото си викарият на Софийския митрополит и благодари на всички, дошли да вземат участие в духовния празник.

Одеждите, престояли една година върху мощите на светеца, по традиция на този ден се връчват на храм или обител на Сръбската православна църква. Днес, епископ Поликарп, с благословието на Негово Светейшество Българския патриарх Неофит предаде дрехите на св. крал Стефан Милутин за благословение на представител на манастира "Успение на св. Богородица", с. Грачаница в Косово - това е последният манастир, съграден от светия Крал.

Текст: Весела Игнатова

<https://mitropolia-sofia.org>